

## Spørsmål fra representanten Oda Sofie Pettersen (MDG)

I klimabudsjettet har vi et mål om å redusere antallet tjenestereiser med fly i Agder fylkeskommune. Men i regnskapet i handlings- og økonomiplanen ser vi at tallene på tjenestereiser med fly (målt i km) er vedvarende høye. Km-tallet er fortsatt høyere enn 2022-nivå, selv om det er noe reduksjon fra 2023 til 2024 (8 % nedgang).

Kan fylkesordføreren redegjøre for hvilke tiltak som gjennomføres for å redusere antallet tjenestereiser med fly?

Kan fylkesordføreren redegjøre for utviklingen av antall tjenestereiser med fly for politikere?

---

### Fylkesordføreres svar:

Takk for spørsmål knyttet til utviklingen i tjenestereiser med fly og hvilke tiltak Agder fylkeskommune gjennomfører for å redusere slike reiser. Nedenfor følger en samlet redegjørelse.

---

#### 1. Tiltak for å redusere tjenestereiser med fly

Agder fylkeskommune har tydelige retningslinjer for å redusere unødvendig reiseaktivitet og for å sikre at reiser gjennomføres på en mest mulig klima- og miljøvennlig måte.

Vurdering av om reise er nødvendig

I tråd med reisepolicyen skal *nødvendigheten av en reise alltid vurderes før den gjennomføres*.

Ved møter som innebærer lange reiser, skal digital deltakelse vurderes og prioriteres der dette er mulig.

Valg av reisemåte

Reiser skal gjennomføres "på den hurtigste, rimeligste og mest miljøvennlige måten, så langt det er forenlig med en effektiv og forsvarlig gjennomføring av reisen".

Flyreiser – og reiser med egen bil – skal alltid forhåndsgodkjennes av nærmeste leder.

Gruppereiser

Gruppereiser i fylkeskommunens regi skal som hovedregel legges *innenfor Agders grenser*, med mindre det foreligger klare faglige begrunnelser.

Gruppereiser som innebærer flyreiser krever forhåndsgodkjenning fra områdedirektør.

Digitale møter og arrangementer

For å redusere reisebehovet jobber vi aktivt med:

- å legge til rette for gode digitale møter og møteplasser
- å utfordre arrangører til å tilby digitale alternativer til fysiske arrangementer
- å prioritere fysisk deltakelse kun der dette gir tydelig faglig merverdi
- å tilrettelegge for lokale arenaer hvor ansatte kan følge digitale konferanser sammen

- bruk av opptak der dette tilbys

Refleksjonsverktøy for Erasmus og internasjonale reiser

For reiser i forbindelse med Erasmus og lignende program er det utviklet et refleksjonsverktøy som skal bidra til vurdering av reisebehov, klimaeffekt og mulige alternativer.

---

## 2. Utvikling i tjenestereiser med fly – administrasjonen

Reiselengde med fly ligger fortsatt noe over 2022-nivået, men viser en nedadgående trend:

- 2023–2024: 8 % reduksjon i reiselengde
- 2024–2025: 3 % reduksjon i reiselengde

Reduksjonen gjelder i hovedsak forretningsreiser, som utgjorde 41 % av reisene i 2024 og 39 % i 2025.

Reiselengden knyttet til arrangementer og gruppereiser er omtrent uendret.

---

## 3. Flyreiser for politikere

Registrerte flyreiser for politisk nivå i de to siste årene er som følger:

- 2024: 128 reiser (52 000 km)
- 2025: 138 reiser (63 000 km)

Dette utgjør kun 1–1,5 prosent av fylkeskommunens totale flyreiser.

Vi gjør oppmerksom på at datagrunnlaget kan inneholde enkelte feil, men variasjonene er små og endrer ikke det samlede bildet.

---

## Oppsummering

Agder fylkeskommune har etablert tydelige retningslinjer som skal sikre nødvendig reduksjon i flyreiser. Arbeidet med å styrke digital møteaktivitet, vurdere nødvendigheten av reiser og sikre miljøvennlige valg er godt forankret i reisepolicyen, og utviklingen viser en gradvis nedgang i flyreiser over tid.

Gi gjerne beskjed dersom det er behov for ytterligere presiseringer eller et kortfattet muntlig notat.

## Spørsmål fra representanten Sølvi Gjerdal Thomassen (SV)

Fylkesordfører,

SV tok opp i behandlingen av Handlings- og økonomiplanen, fylkeskommunens bruk av konsulenter. Det ble opplyst fra administrasjonen at fylkeskommunen har i henhold til *regnskapet* brukt 48 millioner på konsulenttjenester i 2024 og brukt kr. 32 millioner pr. 26.11.25 etter tallene i regnskapet.

For direktørområdene er det brukt i 2025, 2 millioner på Organisasjon og tannhelse, 20 millioner på Næring, plan og kultur, 4 millioner på Virksomhetsstyring og eiendom, 3 millioner på Samferdsel og 3 millioner på Utdanning til eksterne konsulenter.

På kulturområde er det mange tilskudd til enkeltpersonsforetak som ligger i budsjettet. Blant annet til den kulturelle skolesekken m.m.

Hva som konkret er budsjettetert med i kjøp av konsulenttjenester i 2026 kommer ikke helt klart fram i handlings og økonomiplanen, det er vanskelig å summere de enkelte postene.

Det er vedtatt omstilling og effektivisering av fylkesadministrasjonen.

Fylkesadministrasjonen skal redusere sine ansatte med 35 til 45 årsverk i løpet av 2025 og 2026. Dette skjer i en periode hvor kjøp av konsulenttjenester øker.

I budsjettet for 2026 er det vedtatt følgende reduksjon av stillinger. 10 stillinger i Organisasjon og tannhelse, 13 stillinger i Næring plan og kultur, 6 stillinger i

virksomhetsstyring og eiendom, 2 i samferdsel. Totalt 31 stillinger på diss fire direktørområdene. Utdanning er det eneste området som får økt årsvekst med 8 stillinger.

Dette vil klart gå ut over fylkeskommunens kapasitet ved bruk av egne ansatte både på planlegging av vei og oppfølging og veiledning av kommune. Kjøp av eksterne konsulenttjenester for å utføre oppgaver som burde ha vært gjort av faste ansatte blir dyrt.

SV foreslo å bevilge 1,5 mill til en stilling på planavdelingen for veiledning ti kommunen vedrørende kommuneplan, arealplaner og miljøsaker. Dette var tatt opp i forvaltningsrevisjonsrapporten Bærekraft. Kommunen etterlyste mer veiledning plan og miljøsaker. Fylkeskommunedirektøren svarer at innsparingstiltakene med reduksjon av stillinger ville påvirke kapasiteter på veiledning innen plan og arealregnskap med redusert bemanning.

SV har på bakgrunn av det ovennevnte følgende spørsmål til fylkesordføreren:

1. Kan fylkesordføreren redegjøre for hvilke konsekvenser den planlagt nedbemanningen har for kapasiteten på de nevnte tjeneste områdene?
2. Hvor mye koster det pr. time å kjøpe inn konsulenttjenester?
3. Hvor mye er det budsjettet med for kjøp av konsulenttjenester i 2026?
4. Mener fylkesordføreren at fylkestinget bør omgjøre politiske vedtak for å ansette folk i faste stillinger isteden for kjøp av konsulenttjenester?

#### **Svar:**

##### **1. Kan fylkesordføreren redegjøre for hvilke konsekvenser den planlagt nedbemanningen har for kapasiteten på de nevnte tjeneste områdene?**

Formålet med omstillingen og den planlagte nedbemanningen er å gjøre organisasjonen bedre i stand til å løse samfunnsoppdraget på en mer ressurseffektiv måte. Vi skal fortsatt levere gode tjenester til innbyggerne og være en relevant samarbeidspartner, samtidig som de økonomiske rammene blir stadig strammere.

Omstilling og nedbemanning innebærer endringer i prioriteringer, organisering med tilhørende justering i ansvar og arbeidsprosesser. Nedbemanning er i all hovedsak løst gjennom naturlig avgang. Naturlig avgang sikrer ikke riktig bemanning på prioriterte områder på kort sikt.

Omstillingen skaper usikkerhet og økt belastning for medarbeidere i en overgangsperiode, og kvaliteten i tjenestene kan midlertidig bli påvirket. Samtidig gir prosessen muligheter for tydeligere prioriteringer, bedre samordning og økt bruk av digitale og forenklede løsninger. På lengre sikt skal omstillingen bidra til at vi står sterkere rustet til å møte framtidens krav, med en mer fleksibel organisasjon, tydeligere mål og bedre utnyttelse av kompetanse og ressurser.

Bruk av konsulenter sikrer både spisskompetanse og kapasitet på prioriterte områder. Da bruk av konsulenter er redusert fra 47,9 mill. kroner i 2024 til 40,1 mill. kroner i 2025 er det ikke noe som tyder på at konsulentbruk har erstattet faste ansettelser.

En vesentlig del av konsulentkostnadene (omkring 25 mill. kroner) er honorarer og tilskudd til ulike prosjekter og satsinger innenfor område næring, plan og kultur. Disse kostnadene er ført i regnskapet som konsulentkostnader, mens de er budsjettet som overføringer til andre.

| Område                        | 2024          | 2025          | Endring        |
|-------------------------------|---------------|---------------|----------------|
| Organisasjon og tannhelse     | 4 629         | 2 054         | - 2 575        |
| Næring, plan og kultur        | 29 764        | 25 491        | - 4 273        |
| Virksomhetsstyring og eiendom | 2 361         | 4 659         | 2 297          |
| Samferdsel                    | 6 982         | 4 058         | - 2 923        |
| Utdanning                     | 4 132         | 3 833         | - 299          |
| <b>Sum</b>                    | <b>47 868</b> | <b>40 095</b> | <b>- 7 773</b> |

Konsulentbruken varierer mellom områdene.

### **Organisasjon og tannhelse:**

Konsulentbruken er redusert fra 4,6 mill. kroner i 2024 til 2,1 mill. kroner i 2025. I 2025 er de største kjøpene knyttet til KPMGs arbeid med «Statlige arbeidsplasser i Agder» for 658 000 kroner. Det er også gjort kjøp fra Varodd Utvikling for 501 000 kroner, IKT Agder for 315 000 kroner, Egde for 191 000 kroner og WACO forsikringsmegling for 104 000 kroner.

### **Næring, plan og kultur:**

Konsulentbruken er redusert fra 29,8 mill. kroner i 2024 til 25,5 mill. kroner i 2025. I 2025 omfatter kjøpene nødvendig kompetanse til rundt 50 ulike prosjekter og satsinger. En betydelig del av bruken finansieres av øremerkede midler. Dette gjelder flere av de største prosjektene, som den kulturelle skolesekken med 10,7 mill. kroner, Stimulab med 2,4 mill. kroner, elgbeitetaksering med 1,9 mill. kroner og GO:Leif med 0,8 mill. kroner. Blant prosjektene der fylkeskommunen selv bidrar økonomisk er Matregion Agder og Ung Support størst, begge med 1,1 mill. kroner.

### **Samferdsel:**

Konsulentbruken er redusert fra 7 mill. kroner i 2024 til 4,1 mill. kroner i 2025. I 2025 gjelder om lag 1,9 mill. kroner konsulentkjøp innen driftsprosjekter, særlig knyttet til teknisk spesialkompetanse og utvikling av IT systemer. De resterende 2,2 mill. kronene er knyttet til arbeid med byvekst og mobilitet, hvor reisevaneundersøkelsen er den største enkeltposten med 1,4 mill. kroner.

### **Utdanning:**

Konsulentbruken er noe redusert fra 4,1 mill. kroner i 2024 til 3,8 mill. kroner i 2025. I 2025 står Utdanningsavdelingen for 1,2 mill. kroner av kjøpene, der bestillingene fra Universitetet i Agder på 350 000 kroner og Norconsult på 320 000 kroner utgjør de største postene. De resterende 2,6 mill. kronene består av en rekke kjøp gjort av de videregående skolene, Karriere Agder og Fagskolen i Agder.

### **Virksomhetsstyring og eiendom:**

Konsulentbruken har økt fra 2,4 mill. kroner i 2024 til 4,6 mill. kroner i 2025. I 2025 dreier rundt 2,5 mill. kroner seg om konsulenttenester knyttet til byggeprosjekter, der Agder Arena med 1,4 mill. kroner og mulighetsstudiet for Fløyheia med 450 000 kroner er de største postene. Av de øvrige konsulentkjøpene gjelder 2,1 mill. kroner finansområdet, hvor 1,2 mill. kroner er betaling til Skyttel AS for finanstjenester og 835 000 kroner er knyttet til kredittrating og gjeldsforvaltning.

## **2. Hvor mye koster det pr. time å kjøpe inn konsulenttenester?**

Pris på konsulenter variere etter kompetanse, varighet og kompleksitet. I fylkeskommunens rammeavtaler er timeprisene oftest mellom 1 050 og 1 500 kroner eks. mva. For oppdrag med behov for spesialisert kompetanse innen teknologi, sikkerhet, finans eller juridiske tjeneste kan timeprisen være høyere.

Det gjøres alltid en vurdering av intern kapasitet og kompetanse før vi kjøper tjenester eksternt. Det innebærer tydelige behovsvurderinger, klare bestillinger og god kontroll på kostnader og leveranser. Riktig og målrettet bruk av konsulenter kan bidra til kvalitet, fremdrift og innovasjon. Samtidig er det viktig at kunnskap fra

eksterne leverandører overføres til organisasjonen slik at vi styrker vår egen kompetanse og løser samfunnsoppdraget på en effektiv og bærekraftig måte.

### **3. Hvor mye er det budsjettet med for kjøp av konsulenttjenester i 2026?**

Konsulenttjenester er i 2026 budsjettet med 10,1 mill. kroner, og tilsvarende budsjett for opprinnelig budsjett for 2025 var 13,8 mill. kroner.

En vesentlig del (omkring 25 mill. kroner) av de regnskapsførte konsulentkostnadene i 2025 var honorarer og tilskudd til ulike prosjekter og satsinger innenfor område næring, plan og kultur. Disse kostnadene er ikke budsjettet som konsulentkostnader, men som overføringer til andre.

### **4. Mener fylkesordføreren at fylkestinget bør omgjøre politiske vedtak for å ansette folk i faste stillinger isteden for kjøp av konsulenttjenester?**

Spørsmålet om faste ansettelse kontra kjøp av konsulenttjenester kan ikke - besvares generelt, men må vurderes område for område. I noen sammenhenger er det både riktig og viktig å bygge intern kapasitet og sikre stabile fagmiljøer gjennom faste stillinger. I andre tilfeller er behovet mer midlertidig eller svært spesialisert, og da kan kjøp av konsulenttjenester være den mest kostnadseffektive og forsvarlige løsningen.

Politiske vedtak om bemanning bør derfor ikke omgjøres som et generelt prinsipp, men vurderes konkret ut fra behov, kompetansekrav, økonomi og tidsavgrensning. Målet er alltid å sikre at fylkeskommunen løser samfunnsoppdraget på best mulig måte innenfor de rammene vi har.